

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 1. korona. Községeknek,
papok, gazdasági együleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
8 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 16. ára 10 fillér. Telefon-szám 16.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések □cm.-ként 6 fillér-
többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkiint
kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. — M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz.

A kalózok.

Mi az élet és mi az élet célja? Sok tudós, poéta, bölcsész rágódott e kérdésen, de a homályt eloszlatni, a problémát megdönthetetlenül megoldani egyik sem tudta.

Sokan vannak, akiknek az élet rideg, komor, sötét, reménytelen, kétségbejítő. Évezredek át hullt és hull az ember véres verejtéke, hogy egy kis nyugalomra, egy kis boldogságot közdjön ki, de mindhiába, minden fáradozás dacára is mindig csak ezt kiáltja feléje a sors: „Ember küzdj és bizva bizzál!” — És az ember küzd és bizakodik, töri magát a kenyérért, harciba viszi elméje kincseit, kisajtolja gondolatait, megfeszíti karjainak izmait és — ha még hinni tud — azzal a tudattal hunyhatja le majdan szeméit, hogy jobb sors vár reá a tulvilágon. Kemény, nagyon kemény az élet, de mégis elviselhető, ha rendkívüli sorscsapások megkímélik az embert. Csak-hogy közülünk hányan mondhatják, hogy megkímélte őket a sors, az élet?

A sors csapásai közül a legborzasztóbb sebeket azok ejtik rajtunk, melyek embertársainktól, az úgynevezett kalózoktól származnak. Nem lehet eléggé óvakodnunk ezektől az egyénektől, nem használ okosságunk semmit; adandó alkalommal kelep-czéjébe esünk, belecselekszik bárkit is.

Szomorú jelenségei ezek a mindennapi életnek. Hol házasság közvetítők szarolnak meg és tesznek tönkre olyanokat, kik még nem vesztették el az emberek iránt való teljes bizalmukat, hol valódi pénzt csalnak ki hamis ellenében — különösen szegény, falusi emberektől, hol pedig közbizalomban, tiszteletben álló emberek tévelyednek el s nyulnak olyan vagyonhoz, amely nem az övék. Majd meg kaucziószédelgélssel csapnak be házmestereket, irodaszolgákat és így mindig a legszegényebbeket szemelik ki áldozataikul.

Helyén való volna ezeket a szegény embereket minél gyakrabban óvatosságra inteni, nehogy könnyű szerrel törbe csalhassák őket a kalózok. Mert vigyázat, óvatosság az egyedüli módja annak, hogy elkerüljék a kései bánatot és ne sodortassanak a legnagyobb bajba, nyomorba.

A székely kongresszus végrehajtó-bizottsága a kongresszus határozatait a képviselőházhoz felterjesztette. A végrehajtó bizottság kijelenti feliratában, hogy a kongresszus ebbeli megbízásának hazafias bizalommal tesz eleget abban a megingathatlan hitben, hogy a nemzet képviselői meglehetősen szeretettel fogadják a fontos kérdésben megnyilatkozott kérelmeket és óhajokat. Az egész székelység szeme a képviselőház felé fordul e pillanatban, a törvényhozó hatalomtól várva az általa szükségesnek ítélt nagy horderejű reformok megindítását, életbeléptetését és ápolását

A székely nép anyagi romlásának indító okai. (11. folyt.)

— Közli: Lengyelalvi báró Orbán Ottó. —

Az erdőtörvénynek minden átmeneti korszak mellőzésével történt alkalmazása, a székely népnek közgazdasági viszonyait teljesen felforgatta és megbénította. Nem azért, mintha az erdőtörvény nem lett volna szükséges; nem azért, mintha annak életbeléptetése ne lett volna szükséges, hanem mert úgy léptették életbe, hogy előbb az erdőterületeket nem különítették el az erdei legelőktől és a más művelési ágakra átváltoztatott területektől.

Ezen eljárásnak kiválóan Udvarhelyvármegyében a következő története van: Amint előbb jeleztem, az 50-es években, a mikor az ősi törvényt az osztrák törvények felváltották, a székely nép az erdőterületek egy részét gazdasági viszonyainak megfelelően átváltoztatta legelőkné, erdei kaszálóknak és más művelési ágra. A németek az osztrák törvényvel egyidejűleg életbe léptették a katasztert is. Így a kataszter életbeléptetése idejében még az erdőterületek nem mentek volt át semmi változáson.

Később sokat változtak a viszonyok az erdőirtások és a már jelzett művelési ágak létrehozása által. Alkotmányunk helyreállításával, az új alkotmányos magyar kormány elrendelte a kataszteri munkálatok átdolgozását és annak keresztülvitelére szakembereket küldött ki. Ezen eljárás azért történt, hogy a földbirtok a tényállásnak megfelelően új osztályozást nyerjen és az adóalap biztosabb alapra legyen fektetve. Ez nem volt felesleges, mert bizony a németek, aki ismeretlen volt hely fekvési viszonyainkkal, nem eszközöltünk volt megelőzőleg a tényállásnak megfelelő földosztályozást.

A hol lehetett félrevezettük, hogy mentől kevesebb adót fizessünk neki. A kataszter kijavításánál a művelés alatt lévő szántó, kaszáló és más területek, a tényleges állapotnak megfelelően lettek kijavítva s azok helyes osztályozást nyertek az új kataszterben, de az erdőknél a művelési ágakban történt változások nem voltak figyelembe véve. Ott a régi katasztert úgy, ahogy a német azt megszerkesztette, alig csekély változással — melyeket az osztályok változtatásában eszközöltek — lemásolták.

A felszólamlásoknál az államkincstárt egy Poldner nevű szász mérnök képviselte, aki még magyarul sem tudott, míg a vármegyét én képviseltem.

Az egész vármegye erdőterületét bejártuk a szász atyával, hogy a kataszteri új munkálatok ellen történt felszólamlásokat a helyszínen tárgyaljuk. Ha olyan területek ellen voltak felszólamlások, amelyek korábban erdőterületek voltak és a régi kataszterben annak voltak felvéve s kérték azon területeknek a művelési ágaknak megfelelő osztályozásait, a mérnök arra az álláspontra helyezkedett, hogy azon területek, erdőtalajok s azokon változtatni nem lehet, mert ha most nem is erdő, később újból az lehet belőlök. Ezen az alapon nem egyezett belé, hogy a kérdéses területek a tényleges állapotnak megfelelően nyerjenek kijavítást az új kataszterben.

Ezen eljárás ellen ok nélkül tettem előterjesztést, hiában szólaltunk fel, mert a mérnök véleményének adtak helyet és így a kataszteri munkálatok kevés kivétellel maradtak a régié.

(Folyt. köv.)

Az obstrukció miatt. Vármegyénk alispánja f. évi június 13 án törvényhatósági bizottságunk határozata folytán felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez az ujlak-magyarzsákodi közutnak államsegélyvel leendő kiépítése tárgyában. A törvényhatósági bizottság határozatát a miniszter jóváhagyta, míg az államsegélyt — bármennyire méltányolja is az illető utvonál áthelyezésének és kiépítésének szükséges voltát — nem utalványozhatja, mert a törvényhatósági közutak kiépítése czimén előirányzott állami beruházási összegre vonatkozó javaslat még törvényerőre nem emelkedett s így e tekintetben ezuttal érdemlegesen nem nyilatkozik. Azon esetben, — mondja a miniszter — ha a beruházási javaslat törvényerőre emelkednék és vármegyénk közönsége ezirányu kérelmét annak idejében megújítaná, a kérelemnek jóakaratu tárgyalása elől nem zárkózna el.

Egyházi élet

A róm. kath. plebánia templom belső javítására és díszítésére Jung-Cseke Lajos apátplebános gyűjtőívén adakoztak: Dr Vass Albert tanár, Gyulafehérvár 10 K. Gáspár István segédlelkész, Békésszentandrás 5 K. Gegő György plebános, Deményháza 10 K. Flóri József plebános, Jobbágyfalva 10 K. Laiber Antal ny. plebános, Oroszhegy 20 K. „Perzsia” című könyvért 3 K. Orbán János segédlelkész, Piski 10 K. Kis János plebános, Kapnikbánya 5 K. Gál Mihály kántortanító, Szombatfalva 5 K. Összesen 83 K. Igéretben jegyezett Bartos Dénes plebános, Parajd 100 K. 1-ső közlemény szerint igéretben jegyezett 238 K., összesen 338 K. 1-ső közlemény szerint begyűlt készpénzben 480 K. Eddig b. folyt összesen 518 K. Fogadják a nemes szívű adakozók ezuton is hálás köszönetünket Székelyudvarhely, 1903. július 23. Jung-Cseke Lajos, apátplebános. Paschek Viktor, pénztárnok. — Itt emlíjük meg, hogy a multkori közlésnél dr Vass Lajos neve helyett sajtóhiba miatt Pap Lajos volt említve, mit is ezennel helyreigazítunk.

Tan- és nevelésügy.

Értesítés. A szamosújvári Világosító-Szent-Gergelyről nevezett örm. kath. árvaházba folyó év augusztus havában több árva fog felvétetni. A pályázatnál kövekezők tartandók szem előtt: Nővendékül a teljesen árva és vagyontalan örmény kath. árvák vétetnek fel elsősorban és csak másodsorban vétetnek fel felárva, azaz olyanok, kiknek anyjuk él. A kérvények a Világosító-Szent-Gergely örm. kath. fiúarvaház választmányához czimezve Bárány Lukács főesperes plebános urhoz folyó év augusztus 15-ig nyújtandók be és a következő okmányokkal szerelendők fel: 1. keresztlevél, 2. szegénységi bizonyítvány, mely az illetékes örm. kath. lelkész, vagy ilyennek nem léteiben az illetékes róm. kath. lelkész által is aláírandó; 3. a szülőknél vagy az atyáknál elhallozási bizonyítványa; 4. orvosi bizonyítvány; 5. ujjraoltási bizonyítvány; 6. iskolai bizonyítvány, ha esetleg járt az árva iskolába. Megjegyzendő, hogy csak oly örm. kath. fiúarvák vétetnek fel, kik a 7 évet már betöltötték. A felvett árvák mindennemű szükségleteiről az intézet gondoskodik.

DIADAL! Elismert legjobb honi pezsgő. **DIADAL!**

Különfélek.

— **Időjelzés** a meteorológiai intézet július 25-iki távirati jelentése szerint: Változóköny. Meleg. Keleten sok helyen csapadék. Zivatarok.

— **XIII. Leo pápáért** naponta délben és este fel-fel óráig a helybeli róm. kath. templomok összes harangjai szólnak. Holnap (hétfőn) d. e. 9 órakor ünnepies gyászmise lesz a plebánia templomban, hova az összes hivatalok, intézetek és a helybeli katonaság meghívott.

— **Személyi hírek.** Stratziinger Emil kir. pénzügyi tanácsos, előbb itteni, most tordai közszeretben álló pénzügyigazgató és családja városunkban időzik. Ugyszintén Kiss Dániel m. kir. államvasuti távirdaellenőr is hazaérkezett Budapestről és itt tölti szabadságidejét. Fülel S. Lajos kir. postatakarékpénztári számvizsgáló pedig szerettei köréből visszautazott Budapestre.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Süller István szenttamási róm. kath. plebános vármegyénk udvarhelyi járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bízta meg.

— **Székelyföldi zöldségtermelés.** Sándor János székely kormánybiztos gazdasági egyesületünket a földmívelésügyi miniszternek azon határozatáról értesítette, hogy a Székelyföldön a zöldségtermelés nagyobb mérvű meghonosítására bolgár módszerű telepeket fog felállítani, hol a kerti vetemények és zöldség félék termesztésének gyakorlati bemutatását az egyes vidékek lakossága bármilyen időben könnyű szerrel megtekinthesse. Egy ilyen telepet Székelykeresztúron szándékoznak felállítani mintegy 2—3 hold kiterjedésű, az öntözéshez szükséges vízzel könnyen ellátható, tehát a Küllő folyó mellett és az állami tanító-képző közelében. Gazdasági egyesületünk elnöksége felkérte a tanítóképző igazgatóságát, hogy az intézet gazdasági szaktanarával és Székelykeresztúr nagyközség jegyzőjével egyeztetve alkalmas területet kiszemeljenek.

— **Adományok a muzeumnak.** Az udvarhelyi vármegyei muzeum-egyesület nevében közönetet mondok Pék József építész urnak, ki az alapítandó megyei muzeumnak egy régi, domborműves díszítésű kályhacsempét ajándékozott, továbbá Demeter Lőrincz magyarországi unit. lelkész urnak, ki a muzeum könyvtárának gyarapítására egy drb könyvet adományozott. Csehely Adolf, muzeumi igazgató.

— **Kirándulások a Székelyföldre.** A Székely-Egyesület és Székely-Társaságok marosvásárhelyi irodája augusztus hónapban a Székely-Társaság kalauzusa mellett 4 körutat rendez a Székelyföldre. Az I. csoport augusztus 3-án indul Székelyudvarhelyről. Utirány: Homoród (fürdő), Csikszereda (borviz fürdő), Tusnád (fürdő), Szent-Anna-tó, Bálványos fürdő, kénbarlang, Kézdi-Vásárhely, Kovászna (Pokolsár fürdő), Seps-Szent-György Sugás (fürdő, kénbarlang), Brassó, Zajzon (csángó-fürdő). Az ut 10 napig tart, az összes uti költség II. osztályban való utazással, kocsidíjakkal és teljes ellátással együtt 101 korona 70 fillérbe kerül. A II. csoport Marosvásárhelyről szintén augusztus 3-án indul. Utirány: Nyárad-Szereda, Szováta (sósfürdő), Parajd (sóbánya), Korond (vasas- és sósfürdő), Szejke (kénfürdő), Székely-Udvarhely (sósfürdő), Homoród (vasas fürdő), Csikszereda (fürdő), Tusnád (fürdő), Szent Anna-tó, Málnás fürdő (szénsavgyár. fürdő), Seps-Szent-György, Előpatak (fürdő), Brassó, Zajzon (fürdő). Az ut 10 napig tart. A részvétel teljes költsége 105 korona. A III-ik csoport augusztus 19-én indul szintén Marosvásárhelyről. Utirány: Szászrégen, Maros-vécs, Ratosnya, Toplica (fürdő), Borszék (fürdő), Tölgyes (román határ), Ditró, Szárhegy (fehér márványbányák), Gyergyó-Szentmihály, Vasláb (Maros forrása, szürke márványtelep), Csik Szent-domokos (fehér és saiga márványtelep), Mádéfalva, Csikszereda, Tusnád (fürdő), Szent Anna-tó, Seps-Szentgyörgy, Előpatak (fürdő), Brassó, Zajzon (fürdő). Tíz nap uti költsége 109 korona 60 fillér. A IV. csoport augusztus 20-án érkezik a Kisküllő völgyi vasútvégállomására, illetőleg Szováta fürdőre. Utirány: Szovátától, Parajd (sóbánya), Korond fürdő, a Bucsinon át Gyergyó-Szentmihály, Ditró, Tölgyes (román határ), Borszék (fürdő), Toplica (fürdő), Ratosnya, Szászrégen, Maros-Vásárhely, Szovátán és Borszéken 2—2 napot tölt a társa-

ság. Az ut 9 napig tart 98 koronába kerül. A Brassóba érkező kirándulók, ha Sinaia (Románia) királyi nyaralót is meg akarják tekinteni, a részvételi díj 15 koronával többbe kerül s az utazást egy nappal később fejezhetik be. Jelentkezéseket 10 nappal az utazás megkezdése előtt elfogad a Székely-Társaságok irodája, Maros-Vásárhely, mely kívánatra részletes uti programot is küld.

— **Népünnepély.** A Polgári Önképző és segélyező egyesület augusztus hó folyamán az önképző alap javára nagy népünnepélyt rendez.

— **Zsákutczában.** Valóságos zsákutczában élünk itt, a Székelyföldön. Mind hiába küzdünk székely háziiparunk és kivitelre alkalmas más produkcióink értékesítése mellett. Hiába minden segítség, ha valamely kivételes vasuti szállítási kedvezményben nem részesítik árucikkünket, hogy azokkal a magyar Alföldön megjelenhessünk. A Dárius kincsét is széteszthatjuk népünk között, ugy sem tud boldogulni, ha téli időben ölbetett kézzel várja a tavaszi és nyári néhány hónapig tartó munkát és aközben csak fogyaszt, de nem termel. Hogy pedig termelhesen, arra fogyasztási piacra van szüksége. Az aradi és debreczeni bazárok megmutatták az utat, de mit érünk vele, ha a magas szállítási díjak oly drágává teszik házi és más ipari készítményeinket, mezőgazdasági terményeinket, hogy azoknak még ilthon, az ország belsejében sem tudunk piacot teremteni... Ezt a nehéz körülményt az illetékes fórumok szíves figyelmébe ajánljuk, ha netalán kikerülte volna figyelmüket.

— **A rendőrség figyelmét** ismételten felhívjuk a Kossuth-utczában, minden öntözés nélkül történő aszfaltöprésekre s így a reggelenként felvert óriási porfelleg gyártására. Elvégre a szolgáló és szolgáló kisasszonyok meglehetnek a közegészség érdekében annyit, hogy söprés előtt megöntözzék, az aszfaltot. Ezt más városokban naponta többször is megcselekszik, mert a sok minde néféle szeméttől fertőztetett utcai por egy cseppet sem használ a kora reggel friss levegő végett sétáló közönség tudójának. Ha nem hiszik, kérdezzék meg a városi tisztviselő urat!...

— **Czáfolat** czímmel megemlékeztünk volt a „Székely-Udvarhely” 57. számában, hogy egyik székelykeresztúri kávéház asztalánál két uri ember „partértekezlet”-et rögtönzött. Ebből kifolyólag Ugron Zoltán és Gombos Sámuel tegnap (szombaton) d. e. 11 órára „a jelenlegi politikai állapot megbeszélésére” értekezletet hívtak össze a hó 22-iki keltezéssel, a mely a jelzett időben — értesülésünk szerint — 48 pap és tanító résztvevővel meg is történt. Gombos tanár elnökölt és előadó Ugron Zoltán volt. Sok felszólalás után egy döntöttek, hogy nyílt levelet intéznek a szabadelvűpárt egyes tagjaihoz s abban kijelentik az ellenzékhez való csatlakozásukat és őket is hasonló cselekedetre szólítják fel.

— **Czirkusz városunkban.** Egy igen jól szervezett czirkuszársulat érkezett városunkban s itt néhány előadást rendez. A gazdag műsorral rendelkező társulat bizonyára igen jól fogja szórakoztatni ilthon nyaraló és távoli vidékekről hazaérkezett közönségünket. Ajánljuk közfigyelembe.

— **Házasság cselédkönyvvel.** Az erkölcsök lazasága folytán igen gyakran megtörténik, hogy falusi emberek vadházasságban élnek s ezt úgy palástolják, jobban mondva a törvényt úgy játsszák ki, hogy a nővel cselédkönyvet váltatnak és a törvény előtt, mint cseléd szerepel a tulajdonképeni feleség helyettesítik. Barabás András Szombathalva-városrészi lakost meglehetősen lefozta mostanában lengyelfalvi Simó Rózália, akit cselédkönyvvel alkalmazott volt feleségnek. Egyideig megvoltak, míg a mult hóban összeházasított barát-ság s a cselédkönyves feleség bepörölte 640 K bérért gazdáját és azt Simó Rózália meg is nyerte. S így most Barabás aligha vagyonkájának nagy-részt el nem veszíti — cselédbér címén. Tanul-ságos historia...

— **Homoród-fürdőn** az idény beálltával, rögtönösen felpezsdült a fürdői élet. A vendégek egyre érkeznek s napról-napra vidámabb a kedélyhangulat. Eddig a következő vendégek üdülnek a kies Homoródfürdőn: Broser Regina, Kenst

Amália, Maurer Frida, Auner Ottilia Berethalom. Illyés Ferencz, nyugalmazott törv. bíró és családja, Illyés Miklós nyug. cs. és kir. huszárezredes Székelyudvarhely. Illyés József, kir. járásbíró Szászrégen. Persián Jánosné és leánya Székelyudvarhely. Theil Hermina, Weber Mária Segsvár. Dr Madarász Imre és leánya Székelyudvarhely. Vitályos József, Nyáradszereda. Dr Lehrer Péter neje és unokahuga Budapest. Özv. Gál Jánosné Székelyudvarhely. Leitz Sebő, ügyvéd és fia Nagyszentmiklós. Járai Arpad és neje Décsfalva. Somai Aranka, Szatmári Gyula, főszámvevő Dicső-szentmárton. Mórán Fülöp, tanár és neje Kassa, Papp Ödön, birtokos Székelykeresztúr. Özv. Melczei Istvánné és leánya Vizakna. Özv. Szabó Albertné, magánzónő Bukarest. Jancsó Lajosné, ev. ref. espresné Marosujvár. Szabó Albert, kir. közjegyző, Budapest. Orbay Mihályné, magánzónő Kolozsvár. Boia Aranka, magánzó és leánya N. Szeben. May Emilia, képezdei tanítónő Kolozsvár. Özv. Szánthó Mihályné és leányai Szánthó Jolán Szánthó Vilma és Szánthó Mariska Nagyszeben. Zonda Józsefné, állami állatorv. Székelyudvarhely. Litschel Dániel, M. Pildner Nagyszeben. Kováts Domokos, m. kir. adóhiv. ellenőr Székelyudvarhely. Dr Sebess Jenő ügyvéd és neje M. Vásárhely. Gönczy Ödön és gyermek. áll. állatorv. Szerdahely. Özv. Stühler Józsefné, magánzónő Nagyszeben. Seemann Kálmán, főreálisk. tanár Sopron. Pekanovits Imréné, igazgató főmérnök és leánya Nagyvárad. Rösler Gyula és családja Szászrégen. Alvinczy Béla, kereskedő Bécs. Neudérth Mária, háztulajdonos Grác. Dr Kabdebó Jánosné, orvosné fia és leánya Arad. Özv. Dr Bogdány Lajosné, ügyvédné két fia és benne Torda. Tutsek Ilona, áll. tanítónő Hatvan. Özv. Goácsa Péterné, kir. albiróné Torda. Spergely Riza, áll. tanítónő Nagylak. Bod Péter, igazgató és neje Nagyszeben. Jakabházi Zelmá Székelykeresztúr. Gálffy Endre és családja városi főjegyző, Székely Dénesné, könyvkereskedőné Székelyudvarhely. Wiegandt Arthur, máv. osztálymérnök Kiskunhalas. Mark Janosné, földbirtokos és családja Radnóth. Vikár Béla és neje. Özv. Sombory Jánosné.

— **Az erdélyi gazdasági egyesület** állattenyésztési és kiállítási szakosztálya a földmívelésügyi miniszter erkölcsi és anyagi támogatásával Kolozsvárt a sétatéri kiállítási helyiségekben f. évi szeptember 5., 6., 7. és 8-án rendezi 14-ik tenyészállat kiállítását és vásárát. Ugyanezen napokon a „Baromfitenyésztők Országos Egyesület”-ével országos gazdasági és sport-baromfi kiállítást és vásárt is rendez. Bejelentési határidő a baromfi kiállításra nézve augusztus hó 10-ike és a tenyész-állatokra aug. 15-ike. Részletes programot és írásbeli bővebb felvilágosítást bárkinek szíves készséggel díjmentesen ad az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkári hivatala Kolozsvárt.

— **Nyilvános köszönet.** A helybeli ev. ref. Collégiumban 1873-ik évben érettségizettek folyó év június 28-án tartották városunkban 30 éves találkozójukat; mely alkalommal az udvarhelyi társadalomból nevezettekkel ünneplő egyik derék polgártársunk ki szerénységéből magát megneveztetni nem akarja, — a jubilánsok nevére 20 koronát adott át Solymossy Endre iparoskörti elnöknek azzal a kivánsággal, hogy az az összeg az iparos kör választmánya által kitűzendő pályáttal megfajtójának adassék ki. E kedves adomány körünk választmányának a mai napon tartott ülésén lett bejelentve, midőn ezt köszönettel fogadjuk, nem titkolhatjuk el a fölötti ohajunkat: vajha e kezdeményezés meghozná a maga áldásos következményeit, hogy mentől többen gondolnának kisiparosaink képzésére. Sz.-udvarhely, 1903. július hó 17. A választmány megbízásából: Csillag József, egyl. titkár.

— **Keresik az almát.** Az országos gyümölcsészeti miniszteri biztossághoz érkezett jelentések szerint az almatermés úgy Európa legtöbb országában, mint részben Amerikában is kedvezőtlennek mutatkozik s ezért egyes külföldi czegek maris megkeresték a miniszteri biztost, hogy oly termelők ezimeit közölje velük, akiknél nagyobb alma mennyiséget vásárolhatnának. A miniszteri biztos ezért felhívja az egyes gazdaköröket, szövetségeket és nagyobb termelőket, hogy várható almatermésüket a fajta megnevezésével jelentsek be hozzá (Budapest, földmívelésügyi minisztérium) A miniszteri biztos a bejelentések alapján jegyzéket fog készíteni, amelyet a külföldi érdeklődőknek megküldeni.

Tek
lapja f. é.
Nyílt ké
beszerzés
zett nyilt
helyi Hír
is érinti,
tételét.

a) M
kezettel s
elnök, mi
előbb szó
igyekezte
előjegyzé
hasonlítva
a k a r a
idézett k
semmiféle

b) E
nak azt l
mélyes p
epébe m
működése
nek joga

c)
becsült p
ki egy év
már lább
azt jóaka
a legköz
netelének
rovátán,
Ez eleget

Viszont

Az
gyobb s
vében is
kis helye
Az
és hü ba
bombasz
a „Széke
adott 8
kik. Mint
nek balr
nem érin

Orb
Udvarhel
lakozom
kítetszik,
küliek. A
válasza
oly relati
lehet. Az
reális és
méltóztat
igazságát
Arról mi
nyünk, s
kezebe v

Szö
zetett, m
kat anna
Nei
ben az 5
zár ig-elt
elismerés
alapszabá
hogy hi
n é l k ü
pedig o r
k ö r ü l
holott eli
hiteladás
önkeny é
szelés é
goru meg

Egys
a bolt pri
sz ö v e
nem ej
a z a l a
t i l t a k
l e n . . .

* E
nyában vá

Közönség köréből*

Lobogó, 1903. jul. 23.

Tekintetes Szerkesztő Ur! Amennyiben b. lapja f. évi jul. hó 16-án megjelent számában, „Nyílt kérdések a Székelyudvarhelyi Bóryanag beszerzési szövetkezet elnök-igazgatóságához” intézett nyílt-téri közlemény 8-ik pontja az „Udvarhelyi Hiradó”-ban arra adott válasz személyemet is érinti, — tisztelettel kérem alábbi soraim közléstét.

a) Mint minden téren, úgy a jelzett szövetkezettel szemben is, mint felügyelő-bizottsági elnök, mig lemondásomat a mult 1902. év végen előbb szóban, majd írásban be nem nyújtottam: igyekeztem köteleességemet teljesíteni. A pénztári előjegyzéket a pénztári naplóval többször összehasonlítva, azt rendben találtam. Tehát rosszakarátu, a f. év a. l. o. h. a. z. u. g. s. á. g. az, hogy idézett közlemény szerint: „a pénztári naplót semmiféle bizottság felül nem vizsgálta”.

b) Egyszer s mindenkorra kikérem magamnak azt bárki részéről is, hogy egy specifice személyes gyűlölségből táplálkozó, mondhatnám: epébe mártott tollal írt közleménybe közéleti működésem belevonassék. Másforum az, a melynek joga van e fölött itélkezni.

c) Az általam mindig tisztelt és nagyra-becsült polgárság anyagi életének sirásója az, a ki egy évek hosszú során át beteg, most azonban már lábadozó intézmény ellen tör, a helyett, hogy azt jóakarattal támogatni igyekeznék. Vajjon mik a legközvetlenebb okai, az intézmény tönkremenetelének? — Az „Adósok” „Tartozik” rovatán, ha jól emlékszem, 26 ezer korona áll. Ez eleget mond!

Spaller József,
szakisk. tanár.

Viszonzás gróf Lázár Ádám bórparaszöv. ig.-elnök és Pálmay uraknak.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Az igazság és a nyomoruságból még nagyobb szegénységbe jutott iparos társaim nevében is, rövid megjegyzéseimnek tisztelettel egy kis helyet kérek.

Az U. H. 29. számában gr. Lázár ig.-elnök és hű barátja Pálmay urak hosszú lére eresztett, bombasztikus szó-áradattal ohajtanak elintézni a „Székely-Udvarhely” f. évi 57-ik számában föl-adott 8 pontu kérdéseimet. Ez nem sikerült nekik. Mint a kancsal mérsáros, ütnek jobbra, ütnek balra, csak épen a dolog legfőbb lényegét nem érintik.

Orbán Dénes iparos társamnak a „Székely-Udvarhely” 59. számában adott válaszához csatlakozom annál is inkább, mert ebből világosan kitetszik, hogy aggodalmaim nem voltak alap nélküliek. Az ig.-elnök urnak az 1. pontra adott válasza a szövetkezet vagyombukottságára nézve oly relatív magyarázat, mely megnyugtató nem lehet. Az ig.-elnök ur a megelőző időből teljesen realis és pozitív számadásokat vett át, miért nem méltóztatott most is tiszta számokkal kimutatni igazságát? Mert nincsenek tiszta számok?... Arról mi nem tehetünk, hiszen egyedüli reményünk, segélyforrásunk vezető fonala a gróf ur kezébe volt letéve.

Szövetkezetünket és minket tekintélyével vezetett, mint megelőzőleg egyik takarékpénztárunkat annak igazgató elnöke.

Nem ad választ 4-ik kérdésemre sem. Ellenben az 5-ik pontnál elismerik, hogy úgy gróf Lázár ig.-elnök, mint Pálmay urak tartoznak, de elismerésük nem határozott és megnyilatkozásuk alapszabályellenes, mert az világosan rendeli, hogy hitel, igazgatóság határozat nélkül, senkinek sem adható. Már pedig önöknek tényleg 1000 korona körüli hitel tartozásuk áll fenn, holott elismerésük szerint — az igazgatósághoz hiteladás végett nem is fordultak. Hát ez kér. m. önkény és az alapszabályokkal való csunya visszaélés épen azok részéről, kik a szabályok szigorú megtartása fölött örködni voltak hivatva.

Egyszerű bolti kontó csinalhat bárki, akinek a bolt principálisa hitelt nyújt. De a Bórparaszövetkezet írott és tévedésbe nem ejthető, egyedüli principálisa az alapszabály volt s ez szigorúan tiltakozik minden hitelezés ellen...

* E rovatban közöltékért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

A 7-ik pontra Orbán Dénes — úgy látszik — szintén megadja a felvilágosítást, mivel a kérdésben levő évi mérlegek egyikét sem találhatjuk s maga az ig.-elnök ur sem állítja feltétlenül megbízhatónak. Így tehát uszhatunk tovább is a zavarosban...

A 8-ik pont válasza is furesán hangzik. Hiszen ha Pálmay József nemes családszerkesztő ur nem volt pénztárnok s pénzt nem kezelt, akkor Novák Ferencz volt pénztárnok eltávozása óta állandóan miért huzta a Bórparaszövetkezet-től a pénztárnoki fizetést mintegy három éven át?!... Az ig.-elnök ur minék alapján utalványozta ki Pálmay urnak e ezimen a fizetést? ki ezért a felelős?!... Ki, mikor és miből téríti ezt vissza?!...

Hogy az üzleti alkalmazott pénztárnok is lett volna, ez nevésséges, mert erről egy szövetkezeti tag sem tud. Különbön is köztudomás szerint a pénzeszedő *kasszírón* minden este leszámolt s az üzleti alkalmazott csakis blokkot kezelt.

A mi a felülvizsgálást és a felügyelő bizottságot illeti, igen furesán hangzik a „hazug-rágalom”, mert hiszen Pálmay pénztárnok ur önére zetes megnyilatkozásából napnál is fényesebben kitűnik, hogy a saját megnyugváására is vezetett pénztári naplót. Tehát két pénztári naplót vezettek s így a bizottságnak azt a naplót lehetett előadni, a melyik a vizsgálatra legalkalmasabb volt.

A felügyelő bizottság minden egyes tagját ismerem puritán jellemű elnökével együtt, és így meggyőződésem szerint állíthatom, hogy ha ezek az urak a vizsgálatoknál beláthattak volna a dolgok mélyében bizonyára nem hagytak volna sok mindent észrevétel nélkül.

Akkor az engedélyezés nélkül igénybe vett 1000 koronányi hitel vagy készpénz kölcsönt szó nélkül nem hagyták s minden jóhiszemű jegyzőkönyvi elismerés, arcképfestés és többféle ünnepeltetés elmaradt volna.

Mit mondjak a felhántorgatott váltó aláírásokhoz? Hiszen azok minden nagyobb jelentőség nélkül, egyszerű igazgató-elnöki akták voltak. Legtovább fáradságos lehetett 100—150 aláírást a váltókra rávezetni. A valódi garancia más egyében rejlett, tudják azt többen is mások is. Eppen ezért ohajtanók mi is, hogy igénytelen-ségünk keze elérjen odáig, hol „e kotyvalék készült”.

A mérleg aláírására vonatkozó ig.-elnöki nyilatkozat is a lehető legnevésségesebb. Szakemberek készítették a mérleget?!... Igaz, de abban a perczen, mikor azt az ig.-elnök aláírta, azonnal felelősséggel is tartozik érte, sőt még azelőtt is.

Még csak azt akarom kijelenteni, hogy rugni nincsen kedvem, sem szándékom, sőt a legnagyobb tisztelettel fogadok minden oly felvilágosítást, mely a tiszta valóságot előtűntetni hivatva van. De mert erre sem a gróf ig.-elnök ur, sem pedig más még eddig garanciális választ nem adott és úgy veszem észre nem is adhat, mert adni nem tud, ezen a téren végeztem...

Egy aggódó részvényes tag.

Csarnok.

Anna-bál.

Miről már folyik napok óta Terefere a lomb között,
Miért a lelkes fürdődoktor Virradtkor diszbe öltözött,
Miért a sok színes virággrupp Egy-egy kis mellekorra vál', —
Lezajlik este nagy sikerrel
Az Anna-bál, az Anna-bál!

Oly izgalmas most minden fürdő,
Hatása bármi más legyen,
Akár nehéz sóslében uszunk
Akár a jódos cseppeken.
A mellbeteg dehoggy köhéssel
Ki biczeg, most feszítve jár —
Amig lezajlik nagy sikerrel —
Az Anna-bál, az Anna-bál!

A kaláber s a titkos csöndes
Egész délután skártba jut,
Labda után csengő kacajjal
Tenniszpályán ki se fut.
A nénitraccs az eszplenádon
Hálás témára úgy talál,
Ha lezajlik ma nagy sikerrel
Az Anna bál, az Anna-bál!

A kis szobákban van csak élet
És kedves össze-visszaság,
A toalettet rendbehozni
Kimondhatlan mi gondot ad,
Átfurmálják a régi selymet,
Mely így farsangról nyárra száll,
Igy is lezajlik nagy sikerrel
Az Anna-bál, az Anna-bál!

Csodamódon sikos a parkett,
A cigány gyantáz emberül,
Sok üdülő vérszegény lány
Nzd, mint a madar úgy repül.
Kivel taktusra együtt járja
Az éltetet, itt rátalál, —
Ezért zajlik le nagy sikerrel
Az Anna-bál, az Anna bál!

És a mama ilyen fohászt mond
— Szüresölve a limonádot: —
Ki elsőt táncolt Anna napján
Az a két láb legyen áldott.
Hajnaltban dróton szalad a hír
A papához s csak ebből áll:
Egy zsák a foltját megtalálta —
Az Anna-bál, az Anna-bál!

Kerekes Andor.

Közgazdaság.

Kender- és lenkikészítő telepek állami támogatása. A földművelésügyi miniszter a gazdasági egyesületekhez intézett leiratában a lent és kender feldolgozó ipartelepek állami támogatásának feltételeit a következőkben állapítja meg: 1. Azok a szövetkezetek, vállalatok és részvénytársaságok, amelyek a modern követelményeknek megfelelő és a földművelési miniszter által szakértőileg megállapított üzemképességű kender- vagy lenkikészítő telepet létesítenek s kötelezik magukat arra, hogy a telep üzemképességének megfelelő mennyiségű kórot előre megállapított minőség szerint emelkedő legkisebb áron lehetőleg kiszagdák beváltanak, a berendezési és építési költségek összegének 50 százalékáig terjedő, de legfeljebb 75,000 K állami kamatmentes kölcsönt kaphatnak, a mit a telep üzembehelyezése után 10 év mulva 15 év alatt kell visszafizetniök. 2. Oly szövetkezetek, melyek kisebb üzemű telepeket építenek, 50,000 k.-ig terjedő, vissza nem fizetendő állami segélyt kaphatnak, ha a részvények többsége kiszagdák kezében van. 3. Ha a költségek, községi szövetkezetek és gazdakörök kenderáztatót létesítenek, 5000 K.-ig terjedő, vissza nem fizetendő államsegélyt kapnak csak a teleknek, az építmények és a vízzükségletnek beszerzését kell biztosítaniök. 4. Ha az üzemet abban hagyják, vagy a telepeket más célra használják az első 25 évben, akkor az állmi segélyeket vissza kell fizetniök. 5. A segélyeket és kölcsönöket az épületek hivatalos megvizsgálása és a telepek berendezése után adják ki. 6. Csak magyar terméket szabad feldolgozni. 7. A telepek a miniszter felügyelete alatt állanak. 8. A berendezéshez szükséges gépek a magyar ipar termékei legyenek.

Nyílt-tér*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetlen.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
Bizonysítvány kelt Bécsben, 1887. jul. 3-án.

Kalodont

nélkülözhetlen
fogtisztító szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájjvízek nem elégségesek. A foghúson mindig újlag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban egy frissítően és antiszeptikusan ható fogtisztító szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont” már az összes kulturáramokban a legsikeresebb használatra bizonyult.

Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Premier Kerékpárok
 leg finomabb a világ
 leg putányosabb vásáron
 Árjegyzék díjmentesen
 Premierwerke Eger, Csehország

Képes levelező-lapok
 gyönyörű kivitelekben,
 legnagyobb választékban
 kaphatók BETEGH PÁL
 könyvkereskedésében Sz.-udvarhelyt.

Vasüzet áthelyezés!

Van szerencsém szíves tudomására hozni az igen tisztelt vevőközönségnek, hogy

üzletemet
 ez év augusztus hó 20-tól kezdve az ev. ref. kollegium mellett levő ev. ref. egyház volt paplakba fogom folytatni.

Midőn szíves pártfogását továbbra is kérem, a nagyérdemű közönségnek jegyzek

kiváló tisztelettel:

P. Zakor Endre
 vaskereskedő az „Aranykasza”-hoz.

Vasüzet áthelyezés!

A női szépség
 elérésére tökéletesítésére és fentartására a legkitünőbb és legbiztosabb a vegytiszta teljesen ártalmatlan

Legkitünőbb a nap és szél befolyása ellen,
 sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz a zsirmentes közkedvelt

FÖLDES-féle MARGIT-CREME

Ezen világhírű arczkenőcs pár nap alatt eltávolít szeplőt májfoltot pattanást, bőrkéreg (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kisimítja a ráncokat és az arczot fehérré, simává és tédvé varázsolja.

Ára: kis tégely 1 K, nagy 2 K.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN
 gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszer-kereskedésben.

Margit holgyor (3 színben) K 120
 Margit szappan 70 fill.
 Margitfogópor 1.-K.
 Margit-arozviz 1.-K.

Főraktár Székelyudvarhelyen: Konecz Armin és Solymossy János gyógyszerárjaiban.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen Legjobb szépitő szer

Fagylalt a legkülönbözőbb választékban is friss minőségben **állandóan** kaphatók: **Ernst György cukrászatában** Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15. sz. alatt. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

Teljesen ingyen

Alapítva 1840-ben.

dolja ki a pénzét ha érték telen utánzarok által hagyja magát elámitani. Az én valódi amerikai Nickel **ANKER-ROSKOPF ÓRAM** (Antimagnetique) szabadalmazott Email számlappal, itt látható minta szerint 36 órai járás-algyedűli. Kiváló ellenálló képessége, valamint pontos járással a legkedveltebb és a létező legjobb straps óra. Különösen ajánlható tisztelteknek, vasuti hivatalnokok, csordórség, pénzügyórség, kalauzok, gépészek és mindazok részére, kik egy erős, megbízható és tartós órát akarnak. Ara egy szép nickel láncszal együtt csak 6 korona 3 évi jótállással, 3 darab vételnél csak 5 korona. Nem megtelelés esetében kieserélem, vagy a pénzt visszaadom. Szétküldés az I. amerikai óragyárak vezérképviselete által BÖHNEL MIKSA, órák Bécs, IV., Margaretenstrasse 48/133. a. cs. és kir. áll. hivatalnok szállítja.

OYA S. Kereskedők Roskopf órákat pléttokkal és imitált papír Email számlappal ajánlanak. Ny óra nálam 1 ft 75 kr és megjegyzem, hogy én nem vagyok kereskedő, hanem órák. Az én óráim szabadalmazott Email számlappal vannak ellátva, pontos szabályozottak és minden, ami nincs fenti megjegyzéssel ellátva, utasításunk határozottan vissza.

Csépeltető gazdák szíves figyelmébe!

Van szerencsénk a mélyen tisztelt gazdaközönség szíves tudomására hozni, hogy egy **Hofherr és Schrantz-féle legjobb szerkezetű négy lövegű gőzseplő-készletet** szereztünk be. Ezen minden kellekkel ellátott gép **lóherefejtővel** is bír, mely szintén rendelkezésére áll a n. é. birtokos uraknak. — **Okleveles gépészt, szakképzettet** és **fűtőt** tartunk állandóan gépünknel, akik teljes felelősséggel, a legnagyobb pontossággal kielégítik a hozzájuk bízalommal forduló csépeltető gazdak igényeit. Az érdeklődő n.

birtokos urakat tisztelettel fölkérjük, hogy a cséplési rend legjobb beosztása céljából velünk melőbb értekezni szíveskedjenek. — Végül legyen szabad **duk raktárainkra** is fölhívni a n. é. közönség szíves figyelmét, ahol vajdahunyadi vasak, beocsini és brassói ezementek, butor- és épületvasalások s minden e szakkörbe tartozó cikkekot **legolcsóbb árban** szolgálunk. Jóhírű varrógép nagy raktárunkból pedig a legkényesebb igényeket is képesek vagyunk kielégíteni. Kiváló tisztelettel:

RÖSLER és GÁBOR vaskereskedése az „Az arany patkóhoz” Székelyudvarhelyt.

Köbányai sör fő-raktára! Gőzseplő-gép tulajdonosok!

URANOS-KÉK

ruha-mosáshoz a legjobb kékítőszert. — Törvényesen védve. — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakékítő.

Olesó és felülmulthatlan!
 kis üveg 24 fillér, tiszteri mosáshoz elegendő.
 1 nagy üveg 1-60 K, 1/2 üveg 1 K.
Kapható mindenütt.
 Utánzatoktól óvakodjunk!

Kizárólagos gyártói: HOCHSINGER TESTVÉREK **VEGYÉSZETI GYÁRA** **F. UDAPEST, VI., Rózsa utca 85.**